

เทคนิคการเขียนตำราและการอ้างอิง

รศ.ดร.โยธิน แสงวดี

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม

มหาวิทยาลัยมหิดล

รายละเอียดต่อไปนี้มาจาก

- ประกาศ ก.พ.อ.
- เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐
- **ดังนั้นภาษาและการเรียบเรียงทั้งหมดจึงเป็นไปตามที่ประกาศ ก.พ.อ. วางหลักไว้**
- **เหตุผลที่นำมาเผยแพร่เพราะ เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทางวิชาการของประเทศไทยให้เป็นไปตามที่ ประกาศ ก.พ.อ.วางหลักไว้**

หลักการที่กำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศ ก.พ.อ

- เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐
- ตำรา
- ตามหลักเกณฑ์ นี้ วางหลักที่ระบุดำเนินการตามคำนิยามไว้ว่า
- คำนิยาม: ผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชา หรือ เป็นส่วนหนึ่งของวิชา หรือของหลักสูตรก็ได้ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการถ่ายทอดวิชาในระดับอุดมศึกษาในการเรียนการสอนในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
- เนื้อหาสาระของตำราต้องมีความทันสมัย เมื่อพิจารณาถึงวันที่ผู้ยื่นเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ

- ทั้งนี้ผู้ขอจะต้องระบุวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรที่ใช้ตำราเล่มที่เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการด้วย
- ผลงานทางวิชาการที่เป็น “ตำรา” นี้อาจได้รับการพัฒนาขึ้นจากเอกสารคำสอนจนถึงระดับที่มีความสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งผู้อ่านอาจเป็นบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้เรียนในวิชานั้น แต่สามารถอ่านและทำความเข้าใจในสาระของตำรานั้นด้วยตนเองได้ โดยไม่ต้องเข้าศึกษาในวิชานั้น
- ต้องมีจำนวนหน้าที่เป็นผู้แต่งเองเทียบได้อย่างน้อย **80** หน้าของหนังสือขนาด **8** หน้ายก

- รูปแบบ : เป็นรูปเล่มที่ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง การอธิบายหรือการวิเคราะห์ การสรุป การอ้างอิงและบรรณานุกรม ทั้งนี้ อาจมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ทันสมัยและครบถ้วนสมบูรณ์
- การอธิบายสาระสำคัญมีความชัดเจน โดยอาจใช้ข้อมูล แผนภาพ ตัวอย่าง หรือ กรณีศึกษาประกอบจนผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจในสาระสำคัญนั้นได้โดยเบ็ดเสร็จ

- การเผยแพร่: มีวิธีการเผยแพร่ ดังนี้
- ๑. การเผยแพร่ด้วยวิธีการพิมพ์ โดยโรงพิมพ์ (PRINTING HOUSE) หรือ สำนักพิมพ์ (PUBLISHING HOUSE)
- หรือ โดยการถ่ายสำเนาเย็บเป็นรูปเล่ม
หรือ ทำในรูปแบบอื่นๆ

- ๒. การเผยแพร่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ตัวอย่างเช่น การเผยแพร่ในรูปแบบของซีดีรอม ฯลฯ
 - การเผยแพร่งดงกล่าวนั้น จะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางมากกว่าการใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเท่านั้น จำนวนพิมพ์เป็นดัชนีหนึ่งที่อาจแสดงการเผยแพร่อย่างกว้างขวางได้ แต่อาจใช้ดัชนีอื่นวัดความกว้างขวางในการเผยแพร่ได้เช่นกัน
 - ทั้งนี้ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองการเผยแพร่จากคณะกรรมการของสถาบันอุดมศึกษา คณะ และ/หรือสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้น และต้องใช้ในการเรียนการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษา

- เมื่อได้มีการพิจารณาประเมินคุณภาพของ “ตำรา” ไปแล้ว การนำ “ตำรา” นั้นไปแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาใน “ตำรา” เพื่อนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและให้มีการประเมินคุณภาพ “ตำรา” นั้นอีกครั้งหนึ่งอาจจะทำได้ แต่จะต้องทำการเผยแพร่ “ตำรา” นั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง
- **ลักษณะคุณภาพ: ระดับดี เป็นตำราที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการ ถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา**

- ระดับดีมาก ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดี และต้อง
- ๑. มีการวิเคราะห์และเสนอความรู้หรือวิธีการที่ทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
- ๒. มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยของผู้เขียนที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
- ๓. สามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือนำไปปฏิบัติได้

- **ระดับดีเด่น** ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดีมาก และต้อง
- ๑. มีลักษณะเป็นงานบุกเบิกทางวิชาการและมีการสังเคราะห์จนถึงระดับที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ (**Body of Knowledge**) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- ๒. มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าต่อเนือง
- ๓. เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับชาติ และ/หรือนานาชาติ

หนังสือ

- **คำนิยาม**: ผลงานทางวิชาการที่เรียบเรียงขึ้นโดยมีรากฐานทางวิชาการที่มั่นคง และให้ทัศนะของผู้เขียนที่สร้างเสริมปัญญาความคิด และสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่สาขาวิชานั้นๆ และ/หรือ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในเชิงเนื้อหาและครอบคลุมโดยไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตรหรือของวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร และไม่จำเป็นต้องนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งทั้งนี้เนื้อหาสาระของหนังสือต้องมีความทันสมัย เมื่อพิจารณาถึงวันที่จัดพิมพ์

- **รูปแบบ**: เป็นรูปเล่มที่ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ เนื้อเรื่อง การวิเคราะห์ การสรุป การอ้างอิงและบรรณานุกรม ทั้งนี้อาจมีอ้างอิง แหล่งข้อมูล แผนภาพ ตัวอย่างหรือกรณีศึกษาประกอบจนผู้อ่าน สามารถทำความเข้าใจในสาระสำคัญนั้นได้โดยเบ็ดเสร็จ
- การเผยแพร่: มีวิธีการเผยแพร่นี้
- ๑. การเผยแพร่ด้วยวิธีการพิมพ์ โดยโรงพิมพ์ (PRINTING HOUSE) หรือสำนักพิมพ์ (PUBLISHING HOUSE)

- ๒. การเผยแพร่โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ตัวอย่างเช่น การเผยแพร่ในรูปแบบของซีดีรอม ฯลฯ
 - การเผยแพร่ดังกล่าวนั้น จะต้องเป็นไปอย่างกว้างขวางมากกว่าการใช้ในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในหลักสูตรเท่านั้น จำนวนพิมพ์เป็นดัชนีหนึ่งที่อาจแสดงการเผยแพร่อย่างกว้างขวางได้ แต่อาจใช้ดัชนีอื่นวัดความกว้างขวางในการเผยแพร่ได้เช่นกัน
 - ทั้งนี้ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองการเผยแพร่จากคณะกรรมการของสถาบันอุดมศึกษา คณะ และ/หรือสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชานั้น และต้องเผยแพร่สู่สาธารณชนมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่เดือน

- เมื่อได้มีการพิจารณาประเมินคุณภาพของ “หนังสือ” ไปแล้ว การนำ “หนังสือ” นั้นไปแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเนื้อหาใน “หนังสือ” เพื่อนำมาเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการและให้มีการประเมินคุณภาพ “หนังสือ” นั้นอีกครั้งหนึ่งอาจจะทำได้ แต่จะต้องทำการเผยแพร่ “หนังสือ” นั้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง

- **ลักษณะคุณภาพ:**
- **ระดับดี:** เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
- **ระดับดีมาก :** ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดี และต้อง
- ๑. มีการวิเคราะห์และเสนอความรู้หรือวิธีการที่ทันสมัยต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ
- ๒. มีการสอดแทรกความคิดริเริ่มและประสบการณ์หรือผลงานวิจัยของผู้เขียนที่เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการ

- ๓. สามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือนำไปปฏิบัติได้
- **ระดับดีเด่น** : ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดีมาก และต้อง
- ๑. มีลักษณะเป็นงานบุกเบิกทางวิชาการและมีการสังเคราะห์จนถึงระดับที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ (**Body of Knowledge**) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
- ๒. มีการกระตุ้นให้เกิดความคิดและค้นคว้าต่อเนือง
- ๓. เป็นที่เชื่อถือและยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพที่เกี่ยวข้องในระดับชาติ และ/หรือนานาชาติ

การแสดงวิธีการอ้างอิงในปกใน

- ใช้หลักเกณฑ์ตามแบบการอ้างอิงของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (ฝ่ายบรรณารักษ์ทราบเรื่องนี้ดี หรือ ดูแบบอย่างจากตำรา หรือหนังสือที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ **Cambridge University Press** etc.
- ต้องมี ISBN
- ต้องระบุชื่อสำนักพิมพ์ วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ การเรียงลำดับข้อความต้องถูกต้องตามระบบมาตรฐาน

การอ้างอิง

- เชิงอรรถ (Endnotes) ใช้ระบบหมายเลข และนิยมเขียนไว้ในตอนจบ(หน้าสุดท้ายของแต่ละบท) เขียนในลักษณะของการขยาดความให้ละเอียดที่เป็นทัศนะของผู้เขียน / อาจระบุถึงงานเขียนของนักวิชาการคนอื่น ระบุชื่อผู้แต่ง ปี หนังสือ สำนักพิมพ์ หน้า (ตามระบบ APA) ก็ได้
- เมื่อจบบทที่หนึ่ง
 - 1 ดูจากงานเขียนของโยธิน แสงวงดี เทคนิคการวิจัย 23 (กรกฎาคม, 2554) , 12-14
 - 2 สามารถตีความหมายได้หลายแบบ เช่น.....
 - 3
 - 4
 - 5
 - 6

บรรณานุกรม (Bibliography)/(References)

- บรรณานุกรม ใช้แบบ **APA**
- เรียงตามอักษรให้ถูกต้องที่สุด ไทย และภาษาอังกฤษ
- ตามระบบของบรรณารักษ์
-

รายการอธิบายคำยาก (Glossary)

- ก
- **การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง** การนั่งสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับกลุ่มผู้รู้ที่รู้จริงในสิ่งที่เราต้องการทราบ โดยมีการเจาะจงผู้รู้เข้าร่วมวงสนทนา
- **การสัมภาษณ์เดี่ยว** เป็นการนั่งสนทนาแบบไม่เป็นทางการกับผู้รู้ในลักษณะคุยกันตัวต่อตัว เน้นความรู้จากผู้รู้นั้นอย่างละเอียด ไม่ต้องมีผู้อื่นรบกวนที่อาจทำให้เสียสมาธิในการสนทนา
- ข
- ค
- ง
- A
- B
- C
- D

ดัชนีผู้แต่ง (Author Index)

- เรียงตามอักษร และบอกหน้าที่ปรากฏชื่อ
-
- ก
- กาญจนา ทิงนองน้อย, 15
- กิณเสมอ อิ่มสม่า, 45
- ข
- ขวด แต่งเติม, 67
-
- ค
- ง
- A
- Abbar, Yothin, 8
- Actar, Chomp, 67
- B
- C
- D

- บทความวิจัย J scopus ISI
- บทความวิจัย TCI 1
- ตำรา
- หนังสือ
- บทความวิชาการ TCI 1

ดัชนีคำ (Index)

- การครองเรือน, 14, 34, 56
- การสนทนากลุ่ม, 6, 18, 57

- Absorb, 18, 69, 84
- Abstract, 4, 51, 241

ก่อนเขียน

- ต้องวางโครงสร้างบทบัญญัติไว้ก่อนว่าในแต่ละบทจะประกอบด้วยเนื้อหาเนื้อเรื่องอะไรบ้าง
- ต้องวางโครงสร้างบัญญัตินิตาราง
- ต้องวางโครงสร้างบัญญัติกราฟ
- ต้องวางโครงสร้างบัญญัติรูปภาพ
- ต้องตั้งใจในด้านคุณภาพ และความแม่นยำ ถูกต้อง ทางวิชาการ ต้องมีอ้างอิงเสมอ

สิ่งที่ต้องตระหนัก

- ห้ามใช้อ้างใน ต้องอ้างของจริง
- ยิ่งใหม่ ยิ่งดี ห้ามสม้ย ก้าวหน้า ปี พ.ศ. ปี ค.ศ. ผิดพลาดไม่ได้เลย
- ชื่อทฤษฎี ต้องถูกต้อง ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- ชื่อคน ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศต้องถูกต้อง ต้องย่อให้ถูกต้อง ทั้งชื่อแรก ชื่อกลาง และนามสกุล
- คำผิดต้องไม่มีเลย
- ไม่อ้างคนเดิมๆ หรือเล่มเดิมๆแบบซ้ำซาก
- ต้องเขียนด้วยสำนวนตนเองห้ามคัดลอกเด็ดขาด
- กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ต้องระบุว่าวางหลักการไว้ตามนี้ แล้วสื่อทั้งหมดได้ เพราะถ้าผิดพลาดจะมีผลในทางปฏิบัติ